

תוכן עניינים

1	פתח דבר .....
3	חלק א': כללי .....
3	שער א': מומחים בעין המשפט - כללי .....
3	פרק א': מבוא.....
5	פרק ב': הוראות הדין תחתם חוסה חוות-דעת המומחה .....
	פרק ג': חוות-דעת מומחה רפואי בדיני הנזיקין הכלליים ובחקיקה
9	מיוחדת.....
	שער ב': פקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971 -
11	המומחים וחוות-הדעת .....
11	פרק א': חוות-דעת מומחה ותעודת רופא - סעיף 20 לפקודה .....
17	פרק ב': חזקת חתימה - סעיף 21 לפקודה .....
22	פרק ג': חוות-דעת ותעודת רופא שנעשו מחוץ לישראל - סעיף
19	לפקודה.....
23	פרק ד': תעודת עובד הציבור - סעיף 23 לפקודה .....
29	פרק ה': צורת חוות-הדעת והגשתה - סעיפים 24 ו-25 לפקודה .....
35	פרק ו': חקירה בעל-פה - סעיף 26 לפקודה .....
	פרק ז': שמירת זכויות וסמכויות והגדרה - סעיפים 27 ו-
39	28 לפקודה.....
	שער ג': מומחים - הוראות תקנות סדר הדין האזרחי,
43	התשמ"ד-1984 - תקנות 125 עד 135 לתקסד"א .....
43	פרק א': הגדרות - המומחה - תקנה 125 לתקסד"א.....
49	פרק ב': מומחה שיעץ עצה - תקנה 126 לתקסד"א .....
63	פרק ג': חוות-דעת רפואית ופטור מהגשתה - תקנה 127 לתקסד"א ..
	פרק ד': בדיקה רפואית והגשת חוות-דעת מטעם בעל דין אחר - תקנה
75	128 לתקסד"א.....
	פרק ה': חוות-דעת מומחה מטעם בעל דין בעניין שאינו רפואי - תקנה
85	129 לתקסד"א.....
	פרק ו': מומחה מטעם בית-המשפט - תקנה 130 לתקסד"א .....
89	1. כללי .....
	2. הצגת פרוטוקול עדותו של תובע וסרטי מעקב בפני מומחה שנתמנה
97	טרם עריכת חוות-דעתו - היקש מן המקובל בתאונות דרכים.....
	3. הפוסק האחרון בשאלת קיומה או היעדרה של אסכולה הוא בית-
101	המשפט ולא המומחה .....
	4. סמכותו של בית-המשפט לקבוע קשר סיבתי בניגוד לקביעתו של
101	מומחה רפואי שמונה מטעמו .....

5. מה הדין כאשר ממכלול חומר הראיות המונח לפני בית-המשפט עולה מסקנה השונה מחוות-דעתו של המומחה הרפואי? 102.....

6. הקביעה הסופית בדבר מצבו הרפואי של התובע כתוצאה מהתאונה מסור בידי בית-המשפט 103.....

פרק ז': הודעה על רצון לחקור מומחה שהגיש חוות-דעת - תקנה 130א לתקסד"א 105.....

1. כללי 105.....

2. חקירה נגדית של מומחים רפואיים ואחרים 107.....

3. ויתור על חקירה נגדית 109.....

4. חקירה נגדית של מומחה מטעם בית-המשפט 110.....

5. חקירה נגדית של מומחה מוסכם 111.....

6. על בית-המשפט להיעתר לבקשת צד להזמין מומחה לחקירה.... 111

7. אין בשאלות ההבהרה שהוצגו למומחה, משום מיצוי או ויתור על זכות החקירה הנגדית 112.....

8. כיצד לנהוג בחקירת עד מומחה 113.....

9. חוסר אפשרות חקירה נגדית עקב מותו של עד 113.....

10. פסילת חוות-דעת המומחה בתחום הראומטולוגיה לאור אי-הצגת כל המסמכים הרפואיים 113.....

פרק ח': מומחים - תקנות 87 עד 93 לתקסד"א (תשע"ט) החדשות.. 115

1. תקנות 87 עד 93 לתקנות החדשות (תשע"ט) 115.....

2. השינויים בתקנות החדשות (תשע"ט) למול התקנות הישנות (תשמ"ד) 118.....

3. התקנות החדשות (תשע"ט) למול התקנות הישנות (תשמ"ד) - השוואה פרטנית 118.....

3.1 מומחים מטעם בעלי הדין - תקנה 87 לתקנות החדשות (תשע"ט) 118.....

3.2 מומחה מטעם בית-המשפט - תקנה 88 לתקנות החדשות (תשע"ט) 121.....

3.3 היעדר ניגוד עניינים - תקנה 89 לתקנות החדשות (תשע"ט) 122.....

3.4 סמכותו של מומחה מטעם בית-המשפט - תקנה 90 לתקנות החדשות (תשע"ט) 122.....

3.5 חוות-דעת מומחה מטעם בית-המשפט - תקנה 91 לתקנות החדשות (תשע"ט) 123.....

3.6 שכרו והוצאותיו של מומחה מטעם בית-המשפט - תקנה 92 לתקנות החדשות (תשע"ט) 124.....

3.7 אי-קיום הוראות - תקנה 93 לתקנות החדשות (תשע"ט) 125.....

127	חלק ב': מיון ורשימות המומחים
127	שער א': כללי
127	פרק א': מבוא
129	פרק ב': מיון
131	שער ב': מומחים רפואיים
131	פרק א': כללי
135	פרק ב': חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008
135	1. הדין
162	2. כללי
163	3. תכליתו הספציפית של חוק ההסדרה, אל מול תכליתו הכללית של החוק, הנגזרת מחוק יסוד: חופש העיסוק
167	פרק ג': תקנות הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות (נושאי בחינות), התש"ע-2009
173	פרק ד': פקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976
193	פרק ה': תקנות הרופאים (פרסומת אסורה), התשס"ט-2008
197	פרק ו': תקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג-1973
215	פרק ז': פסיכולוגים ופסיכיאטרים
215	1. כללי
215	2. חוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977
235	3. חוק השימוש בהיפנוזה, התשמ"ד-1984
245	4. תקנות הפסיכולוגים
245	4.1 תקנות הפסיכולוגים (אגרות רישום), התשמ"ד-1983
246	4.2 תקנות הפסיכולוגים (אישור תואר מומחה), התשל"ט-1979
257	5. תקנות הפסיכולוגים (ייחוד פעולות לפסיכולוג חינוכי), התש"ם-1979
258	6. תקנות הפסיכולוגים (מומחיות מוכרת - פסיכולוגיה התפתחותית), התשס"ד-2003
259	7. תקנות הפסיכולוגים (סדרי בחינות לרישום בפנקס), התש"ם-1980
261	8. תקנות הפסיכולוגים (סדרי דין בוועדות), התשל"ז-1977
262	9. תקנות הפסיכולוגים (עבירות ועונשין), התש"ם-1980
263	10. תקנות הפסיכולוגים (פסיכולוגיה רפואית), התשס"א-2001
263	11. תקנות הפסיכולוגים (פרטי רישום), התשל"ז-1977
264	12. תקנות הפסיכולוגים (פרסומת), התשל"ט-1979

13. הקוד האתי - קוד האתיקה המקצועית של הפסיכולוגים בישראל.....	266
14. גילוי חומר המתייחס לטיפול נפשי של מתלוננות בעבירות מין.....	282
14.1 חסיון ופרטיות של מתלוננות בעבירות מין - כללי.....	282
14.2 טיפול נפשי במתלוננת קרבן עבירה: חסיון מטפל-מטופל.....	283
14.3 גילוי חומר המתייחס לטיפול נפשי של קורבן אונס.....	290
15. תכליתו של סעיף 2 לחוק הפסיכולוגים וועדת הרישום.....	295
15.1 כללי.....	295
15.2 האם התואר שניתן מאת שלוחת אוניברסיטה, שהוא תואר מאת "מוסד בחוץ-לארץ" "שווה ערך" לתואר המקביל הניתן על-ידי מוסדות להשכלה גבוהה בישראל.....	309
16. בקשה להסרת חיסיון מדיוני ועדת משמעת לפי חוק הפסיכולוגים.....	313
פרק ח': רפואת שיניים.....	315
1. תחומיה של רפואת השיניים.....	315
1.1 רפואת שיניים לילדים.....	315
1.2 אנדודונטיה.....	315
1.3 פריודונטיה.....	315
1.4 רפואת הפה.....	315
1.5 אורתודנטיה.....	316
1.6 כירורגיית פה ולסת.....	316
1.7 שיקום הפה.....	316
1.8 שיקום פנים ולסתות.....	316
1.9 שיכוך כאב.....	316
2. פקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), תשל"ט-1979.....	316
3. תקנות רופאי שיניים.....	333
3.1 תקנות רופאי השיניים (בחינת רישוי), התשנ"ב-1992.....	333
3.2 תקנות רופאי השיניים (הגדרת תחום עבודתם של טכנאי השיניים והסדרתה), התשמ"ו-1986.....	339
3.3 תקנות רופאי השיניים (מרפאות של תאגידים), התשנ"ג-1993.....	347
3.4 תקנות רופאי שיניים (סדרי דיון בוועדה רפואית), התשל"ז-1977.....	355
3.5 תקנות רופאי שיניים (סדרי דין בדיון משמעת), התשל"ז-1977.....	357
4. רישיון ניהול מרפאות שיניים באמצעות תאגידים לטכנאי שיניים.....	358
4.1 כללי.....	358

4.2	עתירה לקבלת רשיונות לניהול מרפאות שיניים באמצעות תאגידים - העתירה נדחתה ברובה.....	362
5.	עבירות משמעת וענישה.....	373
5.1	דרישת ההגיונות מאדם המבקש להיות רופא.....	373
5.2	שימוש בכינוי ללא הרשאה.....	374
5.3	שימוש שלא כדין בתואר פרופסור - הערעור התקבל בחלקו.....	376
5.4	שימוש בתואר פרופסור לרפואת שיניים שלא כדין - התביעה נדחתה.....	379
5.5	העותר עסק ברפואת שיניים ללא רישיון במשך תקופה ממושכת, והציג רישיון מזויף - העתירה נדחתה.....	379
פרק ט': רפואת עיניים - אופתלמולוגיה		383
1.	כללי.....	383
2.	נוירו-אופתלמולוגיה.....	383
פרק י': רפואת עור		385
פרק י"א: אורטופדיה		387
פרק י"ב: כירורגיה		389
פרק י"ג: רפואת חירום ורפואה אלטרנטיבית		391
1.	רפואת חירום.....	391
2.	רפואה אלטרנטיבית - משלימה - כללי.....	391
2.1	מהי רפואה אלטרנטיבית משלימה.....	391
2.2	שאינו "עיסוק ברפואה".....	391
שער ג': שמאים		393
פרק א': כללי		393
פרק ב': סוגי שמאות		395
1.	כללי.....	395
2.	שמאות רכוש - תביעות נזק.....	395
3.	שמאות חקלאית.....	395
4.	שמאות ציוד מכני הנדסי (צמ"ה).....	396
5.	שמאות ימית.....	396
6.	שמאות מקרקעין.....	396
6.1	כללי.....	396
6.2	דין.....	397
6.2.1	חוק שמאי מקרקעין, התשס"א-2001.....	397
6.2.2	תקנות שמאי מקרקעין (אתיקה מקצועית), התשכ"ו-1966.....	414
7.	שמאות רכב.....	417
7.1	כללי.....	417
7.2	הדין.....	418

434.....	7.3 "ירידת ערך אובייקטיבית" - כללי
435.....	7.4 הנחיות מקצועיות לשומת נזק וחוות-דעת שמאי מתוך הנחיות משרד התחבורה
439.....	7.5 תאימות והתאמת חלקי חילוף לרכב בעת עריכת שומה על-פי הנחיות משרד התחבורה
440.....	7.6 הנחייה מקצועית של משרד התחבורה בדבר "חוות-דעת נגדית"
440.....	7.7 אבחנה בין ירידת ערך "טכנית" לירידת ערך "מסחרית"
440.....	7.7.1 כללי
441.....	7.7.2 כללי ועדת ששון אינם מחייבים בהכרח אלא ניתן לסמוך גם על שיטת חישוב עצמאית להערכת הנזק
442.....	7.7.3 חישוב ירידת הערך
443.....	7.8 "שמאות רכב" - "שמאי רכב" - "מתמחה בשמאות רכב"
443.....	7.8.1 השמאי והמתמחה
444.....	7.8.2 קריטריונים לאימון מתמחים וכלל התמחות - מתוך קובץ ההנחיות המקצועיות לשמאי רכב של משרד התחבורה
445.....	7.8.3 הנחיית משרד התחבורה לגבי "כללי התנהגות ואתיקה מקצועית"
446.....	7.9 "נזק גולמי" - "אובדן גמור" (total loss) - היחס בין המושגים
446.....	7.9.1 כללי
447.....	7.9.2 חישוב נזק גולמי לרכב - על-פי הנחיות מקצועיות של משרד התחבורה
449.....	7.9.3 הלכה פסוקה
451.....	7.10 "אובדן גמור" - "total loss"
451.....	7.10.1 כללי
452.....	7.10.2 ההנחייה המקצועית של משרד התחבורה לגבי רכב ב"אובדן גמור"
452.....	7.10.3 ההלכה הפסוקה
454.....	7.11 "אובדן גמור להלכה"
455.....	7.12 "אובדן גמור" - "אובדן גמור להלכה" - תגמולים - תביעה ייצוגית
456.....	7.13 "שווי רכב"
457.....	7.14 "רכב שיצא מכלל שימוש"
458.....	7.15 "שימוש ברכב שניזוק" (בדיקת בטיחות על-פי תקנה 309 לתקנות) - "נזק בטיחותי" - "שלדה"
458.....	7.15.1 כללי
459.....	7.15.2 הנחיית משרד התחבורה בדבר איסור תיקון שלדת מרכב באמצעות חיבור משני חלקים

7.15.3 הנחיית משרד התחבורה בדבר "דיווח על תיקון נזק	
בטיחותי של רכב".....	461
7.15.4 ההלכה הפסוקה	462
7.16 "חובת נאמנות".....	463
7.17 "איסור ביצוע שומת נזיקין במוסך לא מורשה".....	463
7.18 "איסור שימוש בחלק משומש".....	463
7.19 "חלק".....	464
שער ד': מהנדסים	465
פרק א': כללי	465
פרק ב': הדין	467
1. חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958.....	467
2. תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות),	
התשכ"ז-1967.....	477
3. תקנות המהנדסים והאדריכלים (כללים בדבר התנהגות שאינה	
הולמת את כבוד המקצוע), התשנ"ה-1994.....	479
חלק ג': אחריות המקצועית של מומחים - עילות	
ותקדימים	485
שער א': פקודת הנזיקין - עוולות	485
פרק א': עוולת הרשלנות	485
1. עקרונות כלליים.....	485
2. העוולה - גווניה ומרכיביה - מושגי יסוד.....	487
2.1 כללי.....	487
2.2 יעילות תחילה.....	488
2.3 חובת זהירות כללית.....	490
2.4 שיקולי מדיניות.....	491
2.5 צפיות.....	493
2.6 הבחנה בין סוגי הצפיות.....	493
2.7 הגישה המסורתית והאלטרנטיבה.....	494
פרק ב': חובת הזהירות - תנאי ראשון	497
1. כללי.....	497
2. חובת זהירות מושגית.....	498
3. חובת זהירות קונקרטיית.....	498
פרק ג': הפרת חובת הזהירות - תנאי שני	501
1. כללי.....	501
2. היפר חובה חקוקה.....	501
3. דרישת הצפיות.....	502
פרק ד': קיומו של קשר סיבתי - תנאי שלישי	503
1. כללי.....	503

503.....	2. קשר סיבתי-עובדתי
504.....	3. קשר סיבתי-משפטי
504.....	3.1 כללי
504.....	3.2 מבחן הצפיות
504.....	3.3 מבחן הסיכון
505.....	3.4 מבחן השכל הישר
505.....	4. סיבתיות עמומה
506.....	5. עיקרון ה"גולגולת הדקה"
507.....	6. גורם זר מתערב
509.....	פרק ה': הוכחת הנזק - תנאי רביעי
511.....	פרק ו': היפר חובה חקוקה
511.....	1. כללי
511.....	2. הפרת חוקי תכנון ובניה
513.....	שער ב': אחריות המומחה מטעם בית-המשפט
513.....	פרק א': כללי
515.....	פרק ב': חיוב אישי של בעל התפקיד
519.....	פרק ג': הגשת תביעה נגד מומחה מטעם בית-המשפט
523.....	פרק ד': מומחה בית-המשפט - חזקת המקצועיות וההגינות
525.....	פרק ה': פסילתו של מומחה מטעם בית-המשפט
541.....	פרק ו': דוגמאות ותקדימים
541.....	1. לא מדובר בתביעה כנגד מומחה מטעם בית-משפט בעילת רשלנות רבתי ו/או זדון לא ניתן להגיש תביעת רשלנות כנגדו
542.....	2. כונס הנכסים התרשל בתפקידו ולא שמר על מצב הנכס - התביעה התקבלה
544.....	3. דחיית תביעת נזיקין נגד עד מומחה, בין היתר, בשל אפשרות לפגיעה ממשית בעקרון סופיות הדיון
548.....	4. הסמכות להיזקק לעד מומחה היא סמכות שבשיקול-דעת שיפוטי
549.....	5. הגשת תביעה אישית נגד כונס נכסים ובעלי תפקידים דומים - תותר רק במקרים חריגים
552.....	6. נדחתה בקשה לפסול מומחה בית-משפט - בחשש בעלמא שהועלה על-ידי התובעת אין בו כשלעצמו כדי לפסול את אמינותו
553.....	7. הקשר שבין המומחה מזה והנתבעת מזה הינו קשר רופף ועקיף - הבקשה לפסלות נדחתה
554.....	8. מומחה המשמש יועץ מקצועי קבוע של עורך-דינו של אחד מהצדדים למשפט, פסול מלשמש מומחה מטעם בית-המשפט - הערעור התקבל
555.....	9. נדחתה בקשה לפסלות מומחה - לא נמצאה, בשלב זה, עילה להתערב במסקנת הערכאות הקודמות

10.	פסילתם של מומחה וחוות-דעתו אינם עניין שיגרתי	556
11.	נדחתה בקשת הפסלות - למומחה אין קשר מיוחד, לא לחיוב ולא לשלילה, עם משרד ב"כ המבקשת, או עם המשיבה, או עם כל חברת ביטוח אחרת	556
12.	נדחתה בקשת פסלות מומחה - זו תיפסל רק מטעמים מיוחדים	558
13.	המבקש לא הצביע על עילה כלשהיא לפסילתו של המומחה או לפסילת חוות-הדעת	558
14.	אין בכל הנימוקים שהעלה התובע כדי להצדיק את פסילת המומחה	559
15.	ביקורת על מסקנותיו הרפואיות של המומחה שהן למעשה טענות לעניין נכונותה ומשקלה של חוות-הדעת, אינן נימוק לפסילת מומחה או פסילת חוות-הדעת	562
16.	אין מקום לפסילת חוות-דעתו של המומחה מטעם בית-המשפט, וכן אין מקום לקבלת חוות-דעת של מומחה נוסף	563
17.	במקרה הנדון התקיימה נסיבה חריגה ומיוחדת שהביאה לפסילת המומחה	565
18.	לא נסתרה החזקה בדבר התנהלותו המקצועית של המומחה	566
19.	סמכותו של בית-משפט למנות מומחה רפואי נוסף לרופא קודם שמינה כאשר לשופט נותרו ספקות ולדעתו הוא נזקק לחוות-דעת נוספת	568
20.	פער בין קביעת נכות על-ידי רופא שמינה בית-משפט לבין קביעת המוסד לביטוח לאומי אינו מצדיק מינוי מומחה רפואי נוסף בתביעה בגין תאונת דרכים	569
21.	אי-תקינות שאינה יורדת לשורש העניין ואינה פוגעת בעבודתו של המומחה ובאובייקטיביות של חוות-הדעת אינה צריכה להביא לביטול המינוי	570
22.	היה על המומחה להמתין עם חוות-דעתו עד לחלוף התקופות הנזכרות בתקנה 8 לתקנות, כדי לאפשר לצדדים, כולל הנתבעים, להמציא לו מסמכים - הערעור התקבל	571
23.	אימוץ חוות-דעת של מומחה רפואי חיצוני על-ידי מומחה רפואי שמונה על-ידי בית-משפט	572
24.	הבקשה לפסילת המומחה נדחתה - המידע אליו נחשף המומחה, בפשטות, אינו בעל אופי של מידע משפטי חסוי ואינו כזה שחשיפתו למומחה יכולה לגרום לתובעת לעיוות דין	573
25.	בקשת פסילת המומחה נדחתה - ביקורתו של התובע על מסקנותיו הרפואיות של המומחה שהן טענות לעניין נכונותה ומשקלה, אינן נימוק לפסילת מומחה או חוות-הדעת	576

26. מאחר ולא נטען כי המומחה מצוי בקשרי עבודה קבועים עם מי מהנתבעות, לא נמצא כל טעם ענייני לפסילת המומחה - הבקשה לפסילת המומחה נדחתה.....	577
27. בגין חוסרים בחוות-הדעת היא תשמש אך חלק ממארג הראיות.....	577
28. מערכת היחסים שיש בין המומחה לבין מקום העבודה היא ללא כל קשר ישיר לתובע - הבקשה נדחתה.....	579
29. החלפת מומחה - על-מנת שמראית פני הצדק תראה.....	580
30. ראוי לאפשר למומחה לסיים את מלאכתו ולהגיש חוות-דעת - הערעור התקבל.....	580
31. משניתנה חוות-הדעת, ובהיעדר כל פגם בהתנהלות המומחה, אין מקום להיעתר לבקשה.....	581
32. חשש כי זכויות התובע תפגענה עקב מינוי זה - הבקשה התקבלה.....	582
33. אין סיבה לחשוד במומחה כי בחר להעדיף עמדת צד על פני רעהו או שהטעמים לחוות-הדעת הם פסולים - הבקשה נדחתה.....	584
34. בחינה של היקף העבודות אשר ביצעה המשיבה ואת עלותן, אלה הם תחומים מובהקים בהם נדרשת חוות-דעת של מומחה לדבר....	585
35. צדדים שהסכימו ביניהם למנות מומחה שייתן מענה לשאלה פלונית מחוייבים להחלטתו מכוח ההסכם שנכרת ביניהם.....	587
36. העליון דחה ערעורים כנגד אישור חוות-דעת רו"ח שהכריע במחלוקות שותפי חברה שביקשו להיפרד.....	589
37. מעמדו של "מומחה" כ"מעין בורר".....	592
38. דחיית כל טענות הנתבעת באשר לחוות-הדעת של מומחה בית-משפט.....	593
39. אין לקבל את הטענות של צד שלישי לפסול את המומחה מטעם בית-המשפט.....	594
שער ג': אחריות שמאי מקרקעין.....	597
פרק א': מבוא.....	597
פרק ב': דוגמאות ותקדימים.....	599
1. נדחתה תביעה נגד עו"ד שייצג רוכשים בעסקה לרכישת דירת מגורים, ושמאי מקרקעין, שנטען כי התרשלו כשלא גילו לרוכשים שהנכס שהם רוכשים בנוי בניגוד לתב"ע.....	599
2. התקבלה תובענה לפיצוי בגין ליקויי בניה - הנתבעת תשלם לתובעים, ביחד ולחוד, את הסך 188,742 ש"ח.....	602
3. התובעים לא הוכיחו את קיומן של חריגות הבניה כפי שנטענו על-ידם - אחריות שמאי שלא ציין החריגות בחוות-הדעת.....	603
4. לא נמצאה הצדקה לבירור נוסף - שלישי במספר - שומת היטל השבחה.....	605

5. התביעה התקבלה, תוך חיוב הנתבע בפיצוי התובעים בגין הנזק שגרם להם ברשלנותו - שומת היטל השבחה.....	606
6. הפעולות שביצע הכונס בניגוד לדין ולהחלטות מפורשות מכוחן פעל.....	608
7. התביעה נדחתה - כונס נכסים ושמאי מקרקעין - לא הוכחה טענת תרמית או הטעיה או רשלנות.....	610
8. תביעת בנק - רשלנות שמאי מקרקעין - לא נמצא כי התקיימו המבחנים הנדרשים להענקת רשות ערעור בגלגול שלישי.....	612
9. תביעה נגד שמאי מקרקעין - שיהוי בהגשת סעד זמני.....	613
10. השמאי שחב חובת זהירות מושגית וקונקרטיית כלפי הכונס וכלפי המערערים - התרשל.....	615
11. נדחתה טענת התובעים בעניין רשלנות הנתבע לגבי עצם סכום השומה שבחוות-הדעת.....	617
12. שמאית מכריעה - בעקבות המינוי לא נקלעה השמאית למצב שבו היה קיים חשש לניגוד עניינים או למשוא פנים.....	619
13. התקבלה תביעת בנק נגד שמאית מקרקעין - ערכה שומה באופן רשלני.....	621
14. האחריות להערכות השמאיות מוטלת כולה ובאופן בלעדי על כתפי המאמן.....	623
15. נדחתה תביעת בנק נגד שמאי בגין נזקים שארעו לו בהסתמכו על חוות-דעת שערך.....	624
16. נדחתה תביעת אחריות מקצועית - השמאי הנתבע הגיש חוות-דעת מקצועית ולא רשלנית.....	624
17. על המערערים היה לזמן את השמאי לעדות, נוכח הליקויים שהתגלו בחוות-דעתו ומשלא עשו כן - אין להם להלין, אלא על עצמם.....	626
שער ד': אחריות מהנדסים.....	629
פרק א': כללי.....	629
פרק ב': דוגמאות ותקדימים.....	631
1. פסילת חוות-דעת מומחה בתוארו כמהנדס בניין.....	631
2. מומחה יהיה מי שרכש את מומחיותו בלימודים סדירים וזכה לתעודה פורמלית. ברם, אין מניעה לכך ש"מומחה" ירכוש את מומחיותו שלא בדרך פורמלית.....	632
3. דחיית בקשה לפסילת מומחה בהתחשב בניסיונו הרב על-אף אי-קיום תנאים להכשרתו כמהנדס.....	633
4. דחיית תביעה נגד אדריכלים בגין רשלנות.....	636